

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

De Oblatorum congregatione, & reliquijs ecclesiae maioris. cap. 2.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

De oblatogum Cōgregatione. & reliquijs ecclesie maioris.

CAP. II.

Inter eas acerbitates, quarum exitum postea exponemus, Carolus nouas querere non desistebat salutaris uitae progressiones. etenim ex praeterita pestilentiae calamitate, quemadmodum alijs mortiferi astus venenum in membra iniectum; ita illi pietatis, & charitatis ardor in animum immissus videbatur; tuncque magis quam unquam antea. erat ad summos sanctitatis, perfecta que disciplina gradus erectus. Illud inter alia, sublato statim pestilentiae morbo, curauit; ut cenobiticam vitam uicium clericis suis institueret. de qua tamen antequam narro; de sacris reliquijs dicam; quas ille sub altare subterranei sacelli; quod veteres Confessionem appellarunt, in ecclesia maiore recondidit. Sacellum hoc ipse perficiendum curauit, in primisque coluit; in eo Missae sacrum frequenter facere solitus fuit; non semel integro noctis spatio pie uigilauit; in suo denique testamento sanctis reliquijs, sacraque; & pretiosa suppellectili locupletauit. tunc autem ibi condidit corpora sanctorum martyrum Cantij, Cantiani, & Cantianilla; & item Maximi militis Thebani; sanctorum Episcoporum Mediolanensium; Monae, quod ab ipso Carolo antea e Pauli ecclesia translatum diximus; Dionysij, quod una cum Aurelij itidem Episcopi reliquijs, olim ab ecclesia Dionysiana translatum fuerat; & Galdini, quod Pontificijs insignibus, uel eorum saltem uestigijs ornatum; ita in arca marmorea inuenimus, ut primo fuerat sepultum, cineres sanctae Pelagij synum ex ossibus sancti Iuliani Episcopi Genomanensis ex ijs autem corporibus cum non modica pars ossium desit; quorundam etiam capita; crediderim ea esse in alijs ecclesijs, quae eadem se habere corpora praedicant. Ea igitur oia Carolus ad id tempus alieno fere loco habita summa diligentia, decenciaque con-

didit. & in cellula sub terram fabricata, testudine super eam ducta, insculptisque litteris firmiter clausit; mense Ianuario anni M. D. LXXXIX. Capita uero martyris Thebani, Monae, & Galdini & item martyrum foeminarum principis Teclae minime condidit; ut thebis argenteis includerentur; & celebritatis causa in altari de more proponi possent. Redeamus nunc ad cenobiticam institutionem. Cum pro Episcopalis uitae statu, qui religiosos ordines quoscumque perfecta, optimaque; uita institutione antecessit; & utinam res, factisque semper antecelleret; humana studia Carolus; resque caducas animo iam penitus abiicisset: ad rem perficiendam; aliosque exemplo commouendos, illam animi conformationem, re ipsa praestare, factisque; exequi cupiebat. quod quidem ad imitationem eorum ueterum Episcoporum ualde pertinebat, quos in primis sancta colit Ecclesia. Egit primo ea de re cum canonicis maioris Basilicae; quos ea coniunctionis accessione, uti uere fratres arctius complecti uolebat; & tamen ecclesiae senatum, ut ueteres dixerunt, in ecclesia gubernanda coniuncte magis adhibere. neque uero id a superiorum instituto ualde aberrat; nam inter se olim eiusmodi uita rationem Mediolanenses canonicos, collocatis in communem usum fructibus, sub Archiepiscopo Oberto habuisse, testatur Eugenij tertij summi Pontificis litterae; quas aliud agentes nos eo ipso tempore forte reperimus; uolebat uero ipse quoque Carolus reditus suos omnes, ut alij, conferre; ut qui ei cura praefectus esset, habita ratione dignitatis, officij, & eorum omnium, quae Caroli persona, sancte tamen, postulabat; prout cuique opus fuisset, distribueret. & omnino quantum pro ratione dignitatis posset, pari conditione cum suis fratribus uiuere, in animo habebat.

Sed

Sed quamuis ex eis nonnulli confentirent, quibus vitæ ratio ad diuinorum consiliorum præscriptum propoſita erat: cæteri tamen adduci non potuerunt. Id cum minime ſucceſſiſſet; aliam ſocietatem inſtituere conſtituit, clericis omnibus communem, qui cœnobiticæ diſciplinæ imitatione viuentes, Eccleſiæ Mediolanenſi multò magis, quàm cæteri clerici mācipati, Archiepiſcopo que addicti, ſacra munera, quæ pro tempore, vſuque eccleſiæ oporteret, prompto animo ex Archiepiſcopali iuſſu obirent. In eum numerum plures canonici, vna cum alijs preſbyteris, & clericis nomen dedimus. vitæ conditiones poſt multa, Romano Pontifice conſulto, hæc fere eo quidem initio conſtitutæ ſunt: vt Oblati Sancti Ambroſij ij dicerentur; quòd non certo homini, ſed eccleſiæ Ambroſianæ ſeſe addicerent; vtque Archiepiſcopo ſemper obedire promitterent, voti vinculo aſtriſti. hæc vero eorum munera fere commemorata ſunt; eccleſias perluſtrare, ac recognoſcere; paſſochi munus, vbicumque neceſſe eſſet, ad tempus ſuſtinere; ſacras habere conciones; muliebribus cœnobijs ſacris miniſterijs inferuire; chriſtianæ doctrinæ rudimenta per eccleſias docere; collegiorum à Carolo inſtitutorum gubernationi operam dare: Archiepiſcopalis etiam domus miniſteria obire: quibus quidem in rebus ita Carolus ijs vtī conſtituit, vt tamquam Apoſtolicos viros, quocumque opus eſſet, mittere; tum ad arbitrium ſuum reuocare, poſſet; vt pote ijs vinculis ſolutos; quibus clerici paſſim detinentur, haud penitus Deo, Eccleſiæ que traditi; ſed arbitratu ſuo viuentes; & commodis, vtilitatibusque ſuis, ſuorumque ſæpe ſeruiantes. quòd ſi qui magis ad vitæ perfectionem accedere, rebusque ſuis omnibus, quæ poſſideri poſſunt, per votum ſe vellent abdicare; aut

Pars III.

vero facultates ſuas retinentes, earum tantummodo poteſtatem ad Archiepiſcopi arbitrium deferre; eos admittit. Laicis item locum dedit, qui operam ſuam facultatis, artiſticiſve cuiuſpiam nauare vellent. Vota eius conditionis eſſe ſtatuit, vt ea poſſet Archiepiſcopus remittere; & ijs aſtriſtos cum opus eſſet, liberare. ſocietate non excluſit, qui certis eccleſijs addicti eſſent: quarum beneficia tamen dimittere, ſicuti neque accipere, ſine Archiepiſcopi conſenſu non poſſent. Ita cum multi ſeparatim per varias eccleſias, alioſque locos viuerent: certa quoque collegia conſtituenda decreuit, vbi clerici ſimul, tamquam in cœnobio vitam agerent. quam ad rem idoneos ſocietati redditus aſſignari Pontificia auctoritate poſtea curauit: negotiumque totum confecit; quemadmodum inſtitutionibus eo de genere editis fuſius continetur. Eiuſmodi ſocietatis inſtitutionem viſus eſt ſtudioſiſſime Carolus, ſi quid vniquam, ſuſcipere, & proſequi: vt in alliciendis ad eam clericis, humanitate, officio, familiaritate, oblitus interdum fere videretur grauitatis, amplitudiniſque ſuæ. erat enim ad animarum ſalutem omnibus viribus quærendam tanto ardore incitatus; in quo congregationis illius ſumma conſiſtere debebat; vt nihil in eo genere facere ſe poſſe, exiſtimaret, quod minus non eſſet, quàm res ipſa poſtulabat. Plurimis id perſuaſit; maxime tunc oblata diœceſanæ ſynodi occaſione; in qua tribus demore concionibus; propoſitis Dei miniſtrorum officijs; contra vero eorundem negligentia ante oculos conſtituta, licet modico admodum ſpatio ad meditandum dato; clerum adeo commouit; vt multæ lachrymæ profunderentur: preſbyterique; quorum alioqui plurimi diuturna quadam conſuetudine ad res eiufmodi obdureſcere ſolent; ad munera ſua

H h dili-

diligenter, sancteque obeunda mirum in modum accensi discederent. præsertim vero tertio die, visus est multis diuino spiritu afflatus, inusitata quondam, diuinamque dicendi vim adhibere. Vnum ipse collegium constituit, ad ecclesiam Sancti Sepulchri: quem locum boni presbyteri nonnulli, Monetaque inter eos, etiam ante Carolum Archiepiscopum colentes, antiquam Mediolanensium clericorum disciplinam, in maxima ciuitatis corruptela retinebant. In ea igitur ecclesia societatem, actis interuenientibus, instituit xvii. Calen. Septemb. & primos sese offerentes celebri ritu, apparatuque recepit. quos alij magno numero secuti sunt: quamuis Caroli præsentia per mortem de medio sublata, locum multi deseruerunt; beneficiaque, aut alias vitæ conditiones quæsierunt; ijs ad Sanctum Sepulchrum relictis, qui vere sese Ambrosio, ecclesiæque Ambrosianæ tradiderant. At collegium, societatemque, quoad vixit; Carolus numero, sacrisque muneribus florentem conseruauit: Oblatis ipsis multum usus est: in eo semper perseuerauit, vt eius ordinis clericos benigne admodum tractaret, charosque haberet. collegium frequentabat; sacra munera in eo, sacraque, & pias exercitationes publice instituebat: tum vero priuatim communicationes, consultationesue rerum ad eam disciplinam, & omnino ad clericales virtutes pertinentium, certis temporibus cum eis familiariter habebat; imitatione regularis instituti. Cum in eo collegio grauissime presbyter ægrotaret, & medicorum sententia morti proximus crederetur: ibi Carolus ipse humilia fraternæ charitatis officia captans, tanta assiduitate, die, nocteque ei affuit, atque etiam sæpius ministravit; vt singularem benignitatem, eximiamque tanti Præfulis humilitatem omnes obstupescerent: neque ve-

ro deseruit; donec post dies multos, quibus ille semper fere animam trahere visus est, mortis periculo liberatum reliquit. quod Caroli sanctitati, precibusque a Domino quasi per miraculum concessum esse, plerique crediderunt.

Animi diuinitus ardētis indicium, præcipueque res exempli visa fuit omnibus Taurinensis peregrinatio. Habet Sabaudicæ Dux, magno Dei beneficio, Sindonem illam, qua sanctissimum IESV Christi corpus olim pij viri de cruce sublatum inuoluerunt. eam Carolus cum visere iam antea optaret; tum a pestis calamitate magno eius rei desiderio cœpit teneri; neque amplius illius explendi tempus sibi differendum statuit. Ea re accepta, Dux Emanuel, qui alioqui, & sacrum linteum ab oppido Camberio, quod ultra Alpes situm est, Taurinum transferre iustus de causis in animo habebat; & Caroli præsentia, consuetudineque frui pro sua pietate, & in eum obseruantia cupiebat; occasionem arripuit; Carolum inuitauit; & linteum transferri iussit. Iter pedibus facere Carolus constituit, quod est passuum octoginta milium. ex plurimis, qui libentissime profecti essent, idoneum comitatum, sacrorum, piorumque hominum delegit. itineris, exercitationumque rationem ordinauit. dictus est profectiōni dies. Fride vero eius diei, comitibus conuocatis, exposuit quid in itinere fieri vellet. mane a sacerdotibus Missa facta; accepta ab alijs sanctissima Eucharistia; omnes assuerunt cum baculis, & indumentis; quibus solent pia de causa peregrinantes vti. quibus ex ecclesiastico ritu, cum Carolus benedixisset, discesserunt. clerus maioris ecclesiæ vsque ad portam ciuitatis comitatus est. ibi Carolus breuiore vestes, baculumque sumpsit. tum canonicos pie admodum, atque amanter singillatim

Taurinensis
peregrinatio.

CAP. III.